

Záruky zákonnosti ve veřejné správě

● Vymezení:

● - souhrn právních prostředků určených k zabezpečení dodržování a zákonné realizace práva pro případ jeho porušení

● - zachování zákonnosti je jedním z předpokladů právní jistoty

Záruky zákonnosti

● - systém

● 1. zrušení, změna a sistace vadných právních aktů

● 2. kontrola veřejné správy

● 3. právo na informace ve veřejné správě

● 4. uplatnění odpovědnosti za porušení právních povinností

● 5. přímé donucení ke splnění povinností

Záruky zákonnosti ve veřejné správě

● Vztahují se jak k vnitřní činnosti, tak i k činnosti vnější.

Zrušení, změna a sistace vadných PA

● Při činnost orgánů VS může docházet k chybám

● - náprava vad – presumpce správnost

● NPA

● IPA

NPA

● Zrušení – orgán, který jej vydal nebo Ústavní soud

● Změna- orgán, který jej vydal

● Sistace – NPA orgánů územní samosprávy

IPA

● Vady skutkové a vady právní

● Systém opravných prostředků

● Řádné – odvolání a rozklad

● Mimořádné – obnova řízení a přezkum rozhodnutí

Nicotné právní akty

● PA není v důsledku určité závažné vady právním aktem, tj. není způsobilý vyvolat právní účinky

● Důvody:

● 1. věcná nepříslušnost - § 77 s.ř.

● - prohlašuje nadřízený správní orgán

● Př. SJS 461/1999

nicotnost

● 2. absolutní nedostatek formy – SJS 631/2000 (uložení povinnosti dopisem či ústně)

● 3. neexistující subjekt – povinnost uložena obchodnímu jménu – SJS 49/1994

● 4. neurčitost, nesmyslnost či vydání rozhodnutí na základě NPA, který ještě není účinný

nicotnost

● Vyslovuje soud - § 65 odst. 1 s.ř.s.

● - § 68 písm. c)

● „žaloba je nepřijatelná tehdy, je-li jediným důvodem tvrzená nicotnost, nedomáhal-li se žalobce vyslovení nicotnosti v řízení před SO“ (odvolací řízení či přezkumné řízení)

KONTROLA

- Druh společenského řízení
- Složka jednotlivých činností
- Předmět: zákonnost, účelnost a hospodárnost
- Dělení:
- **A) správní**
 - - kontrolují subjekty VS
 - 1. nadřízenost a podřízenost
 - 2. mimo hierarchické vazby

KONTROLA

- B) vnější kontrola
- Kontroluje jiný subjekt než orgán VS
- 1) zákonodárné a zastupitelské sbory
- 2) soudy
- 3) NKÚ
- 4) Správní orgány (státní kontrola)
- 5) veřejný ochránce práv
- 6) občané (petice, stížnosti)

Petice

- Z latinského petitio – žádost
- Vymezení:
- Kvalifikované podání, kterými se osoby obracejí na státní orgány a orgány územní samosprávy, ve věcech dotýkajících se ochrany zájmů či práv veřejného charakteru
- Ústavněprávní zakotvení
- Čl. 18 LZPS
- Kategorie práv politických
- „Ve věcech veřejného nebo jiného společného zájmu má každý právo sám nebo společně s jinými obracet se na státní orgány a orgány územní samosprávy s žádostmi, návrhy a stížnostmi“.
- Omezení petičního práva
 - - Peticí se nesmí zasahovat do nezávislosti soudu.
 -
 - - Peticemi se nesmí vyzývat k porušování základních práv a svobod zaručených Listinou.

Právní úprava

- Zák. č. 85/1990 Sb., o právu petičním

- Oprávněná osoba: FO a PO, pokud je to v souladu s cíli jejich činnosti

- Adresát: státní orgány a orgány územní samosprávy

Vyřízení

- Písemná forma

- Jde o návrh více osob – petiční výbor (není PO, v čele osoba starší 18 let)

- Shromažďování podpisů i na veřejně přístupných místech (zde není stanoven limit počtu podpisů)

- - uvádí se jméno, příjmení a bydliště
- - k podpisu nesmí být nikdo nucen
- - nutno se seznámit s textem petice

- - z petice musí být zřejmé, kdo ji podává

Vyřízení

- Povinnost petici přijmout
- Povinnost ji vyřídit do 30 dnů
- Posuzuje obsah a zda není nepřípustná
- Nelze podat odvolání!

Stížnost

- Podání bezprostředně se dotýkající zájmů stěžovatele
- § 175 zák. č. 500/2004 Sb., správní řád
- Stížnosti proti nevhodnému chování nebo proti špatnému postupu správního orgánu
- Forma: písemná nebo ústní
- Lhůta k vyřízení: 60 dnů
- Možnost obrany u nadřízeného správního orgánu

Veřejný ochránce práv

- Zák. č. 349/1999 Sb
- Iniciativní kontrolní orgán
- Monokratický a volený
- PROCES volby
- 1. návrhy kandidátů (Senát a prezident)
- 2. Volba PS
- 3 VO – 6 let

Nezávislost a nestrannost

- 1. Ne PS ani PH
- 2. neslučitelnost funkcí
- 3. trestně právní imunita
- 4. mlčenlivost
- 5 obrana

Vazby na PS

- 1. volba a odpovědnost
- 2. informace
- 3. záruky nezávislosti
- 4. účast na jednání
- 5. podněty k legisl. Procesu
- 6. ekonomický faktor

Činnost

- Hlídá korektnost veřejné správy
- Měřítkem je soulad s právem, principy demokratického právního státu a dobré správy
- Zahajuje šetření na podnět
- Vydává doporučení k nápravě

106/1999 Sb

- Svobodný přístup k informacím
- Čl. 17 odst. 5
- Princip otevřenosti
- Subsidiární právní předpis

Povinné subjekty

- Zdůrazněna povinnost poskytovat informace
- Státní orgány, orgány územní samosprávy
- Veřejné instituce

žadatel

- Fyzická nebo právnická osoba
- Nezkoumá se vztah k informaci

Informace

- Dvě kategorie
- 1. zveřejňované

- 2. poskytované na žádost

1. Zveřejňované informace

- V sídle úřadoven a dálkovým přístupem
- Výčet v §5

● Př. Způsob založení, organizační struktura, typy řízení, opravné prostředky, právní předpisy, sazebník úhrad, výroční zpráva

2. žádost

- Formy: ústně, písemně
- A) ústně – vyřizovány neformálním způsobem
- B) písemně – formalizovaný postup
- Lhůta: 15 dnů

žádost

- Určení informace
- Kdo ji má k dispozici
- Zda nepatří mezi informace zveřejňované
- Identifikace osoby žadatele

Vyřízení žádosti

- 1. odložení – chybí podstatný údaj
 - - informace nespadá do působnosti povinného subjektu (vyrozumí do 3 dnů)
- 2. odmítnutí – žádost je nesrozumitelná, pak doplnění do 30 dnů, jinak odmítnout
- 3. Poskytnutí inf. – ne správné řízení

Pokr.

- 4. neposkytnutí inf.- forma správního řízení
- 5. nečinnost- obrana formou stížnosti

Obrana

- Opravné prostředky
- Odvolání (správní řád), stížnost
- Ne mimořádné opravné prostředky

Hrazení nákladů

- Vyhledání informace
- Pořízení kopie
- Technické nosiče
- Odeslání informace
- Vyhotovuje se sazebník – součást zveřejňovaných informací

Výroční zpráva

- Do 1. 3.
- Náleží mezi zveřejňované informace
- A) počet podaných žádostí
- B) počet odvolání
- C) opis rozhodnutí soudu
- D) sankce za nedodržení

Výjimky

- Ochrana obchodního tajemství (§ 17 zák. 513/1991)
- Ochrana utajovaných informací Ochrana majetkových poměrů
- Vnitřní pokyny, nehotová řízení, rozhodovací činnost soudů apod.

Nedostatky

- Vrchnostenský postoj
- Pocit soukromí kanceláře
- Cena informace
- Zpochybňování odbornosti žadatele
- Nezvyk na veřejnost úřední činnosti
- Zneužívání obchodního tajemství

Nedostatky

- Neformalizované vyřizování žádost
- Procesní překážky (vnucování formulářů)
- Posuzování důvodů žadatele
- Zneužití institutu povinnosti mlčenlivosti